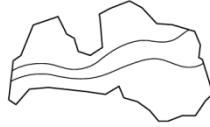

Valsts izglītības satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Ekonomikas valsts 22. olimpiāde
3.posms
Tests (22 punkti)
2021.gada 9.martā

Dalībnieka kods:

Atzīmē pareizo atbildi apvelkot attiecīgo burtu (a, b, c vai d)!

Katrā jautājumā drīkst atzīmēt tikai vienu atbildi. Par katru pareizu atbildi – 1 punkts.

1. Valdība, plānojot budžeta ieņēmumus, no katra lietota automobiļa pircēja vēlas iegūt 300 eiro nodokļa ieņēmumu. Lietoto automobiļu pieprasījums ir elastīgs. Cik lielu nodokli ir jānosaka valdībai?
  - a) Mazāku par 300 eiro.
  - b) Lielāku par 300 eiro.
  - c) Tieši 300 eiro.
  - d) Pēc dotās informācijas nevar noteikt.
2. Pēc daudzu pircēju sūdzību saņemšanas par krasu sieru cenu kāpumu, valdība nosaka sieram cenas griestus. Kādas būs šī lēmuma sekas?
  - a) Palielināsies siera pieprasījums un pieprasījuma līkne nobīdīsies pa labi.
  - b) Palielināsies siera pārdevēju ieņēmumi, jo siera pieprasījums ir elastīgs.
  - c) Palielināsies pārdotā siera daudzums.
  - d) Samazināsies patērētāju izdevumi par sieru.
3. Kura atbilde tuvāk atspoguļo nodokļu īpatsvaru IKP Latvijā?
  - a) 20% - 30%;
  - b) 30% - 40%;
  - c) 40% - 50%;
  - d) 50% - 60%.
4. Kuriem izdevumiem ir lielākais īpatsvars Latvijas pašvaldību budžetos?
  - a) Pašvaldības un tās dibināto iestāžu pārvaldei.
  - b) Komunālai saimniecībai un teritoriju labiekārtošanai.
  - c) Veselības aizsardzībai.
  - d) Izglītībai.

5. Kurš pasākums veicinās vienmērīgāku ienākumu sadali?
- Regresīvu PVN likmju ieviešana.
  - Proporcionālas IIN sistēmas aizvietošana ar progresīvo.
  - UIN atcelšana reinvestētajai peļņai.
  - Akcīzes nodokļa samazināšana.
6. 2020.gada pavasarī Itālijā tika ieviesti stingri epidemioloģiskie pasākumi un tika noteikti cenu griesti sejas maskām 0,50 eiro apmērā, lai novērstu tirgus spekulācijas. Aptuvenā tirgus cena sejas maskām bija 1 eiro. Rezultātā radās masku deficīts importa trūkuma dēļ. Efektīvi cenas griesti rada zaudējumus:
- tikai patērētāju ieguvumam;
  - tikai ražotāju ieguvumam;
  - zaudē gan patērētāji, gan ražotāji;
  - zaudējumi netiek radīti nevienam.
7. Kas varētu mudināt centrālo banku veikt pasākumus, lai samazinātu naudas piedāvājumu?
- Samazinās kopējais pieprasījums.
  - Valstī ir augsta inflācija.
  - Valstī ir augsts bezdarba līmenis.
  - Naudas tirgū ir ļoti augstas procentu likmes.
8. Kas notiks ar procentu likmi un naudas piedāvājumu, ja palielināsies naudas pieprasījums?
- Procentu likme paaugstināsies, naudas piedāvājums samazināsies.
  - Procentu likme pazemināsies, naudas piedāvājums samazināsies.
  - Procentu likme paaugstināsies, naudas piedāvājums nemainīsies.
  - Procentu likme pazemināsies, naudas piedāvājums palielināsies.
9. Ja bankām samazina obligāto rezervju prasības, tad:
- naudas pieprasījums palielināsies un naudas piedāvājums samazināsies;
  - samazināsies naudas pieprasījums;
  - samazināsies naudas piedāvājums;
  - samazināsies procentu likme.
10. Pēteris Kārlim aizdeva 100 eiro. Pēc gada Kārlis Pēterim atdeva 110 eiro. Gada inflācija bija 2%. Kāda bija aizdevuma nominālā procentu likme?
- 3%
  - 8%
  - 10%
  - 12%

11. Valstī bezdarba līmenis ir 8%. To veido strukturālais bezdarbs 5% un frikcionālais (īslaicīgais) bezdarbs 3%. Potenciālais IKP ir 120 mljrd. Kādu secinājumu, izmantojot doto informāciju, varam izdarīt?
- Reālais IKP ir 120 mljrd. eiro.
  - Reālais IKP ir lielāks par 120 mljrd. eiro.
  - Reālais IKP ir mazāks par 120 mljrd. eiro.
  - Dabiskā bezdarba līmenis ir 3%.
12. Gunta bankā noguldīja 1000 eiro, gada procentu likme bija 4%. Kurš ir ieguvējs/zaudētājs, ja gada inflācija bija augstāka par plānoto?
- Gan Gunta, gan banka bija ieguvēji.
  - Gunta ir ieguvēja, bet banka zaudētāja.
  - Gan Gunta, gan banka bija zaudētāji.
  - Gunta ir zaudētājs, bet banka – ieguvēja.
13. Patēriņa cenu indeksi piecu gadu laikā bija sekojoši: 1. gadā: 100; 2. gadā: 110; 3. gadā: 120; 4. gadā: 130; 5. gadā: 130. Kurš secinājums ir pareizs?
- Otrajā, trešajā un ceturtajā gadā inflācijas temps bija vienāds.
  - Piektajā gadā bija deflācija.
  - Straujākā inflācija bija otrajā gadā.
  - Straujākā inflācija bija ceturtajā gadā.
14. Ilze bija “strukturālā bezdarbniece”. Viņa nolēma kļūt par programmētāju un uzsāka pilna laika studijas augstskolā. Kā Ilzes lēmums ietekmēja nodarbinātības un bezdarba līmeni (*ceteris paribus*)?
- Nodarbinātības līmenis nemainās, bezdarba līmenis samazinās.
  - Nodarbinātības līmenis nemainās, bezdarba līmenis paaugstinās.
  - Nodarbinātības līmenis samazinās, bezdarba līmenis paaugstinās.
  - Nodarbinātības līmenis paaugstinās, bezdarba līmenis samazinās.
15. Valstī sezonāli izlīdzinātā bezdarba līmenis ir 7%. Dabiskā bezdarba līmenis ir 5%. Starpību veido:
- sezonālais bezdarbs 2%;
  - cikliskais bezdarbs 2%;
  - īslaicīgais (frikcionālais) bezdarbs 2%;
  - pēc dotās informācijas nevar noteikt.
16. Uzņēmumi paredz drīzu lejupslīdi. Kura IKP sastāvdaļa varētu samazināties visstraujāk?
- Mājsaimniecību izdevumi (C).
  - Valdības izdevumi (G).
  - Kopējās investīcijas (I_g).
  - Neto eksports (X_n).

17. Kādas sekas izraisīs, ja uzlabosies preces X ražošanas tehnoloģija?
- Paaugstināsies gan tirgus līdzsvara cena, gan līdzsvara daudzums.
  - Līdzsvara cena paaugstināsies, līdzsvara daudzums samazināsies.
  - Līdzsvara cena pazemināsies, līdzsvara daudzums palielināsies.
  - Pazemināsies gan līdzsvara cena, gan līdzsvara daudzums.
18. Kā ar pieprasījuma un piedāvājuma līknēm var attēlot situāciju nozarē, kurā uzņēmumi gūst lielu peļņu, paplašina ražošanu?
- Ar punktu pārvietošanos pa pieprasījuma un piedāvājuma līknēm.
  - Ar pieprasījuma un piedāvājuma līkņu nobīdi pa labi.
  - Ar pieprasījuma un piedāvājuma līkņu nobīdi pa kreisi.
  - Ar piedāvājuma līknes nobīdi pa labi.
19. Kā mainījās uzņēmuma ieņēmumi un darba ražīgums, ja gada laikā produkcijas apjoms pieauga no 2000 līdz 2200 vienībām, preces cena samazinājās par 20%, bet nodarbināto skaits pieauga par 20%?
- Gan ieņēmumi, gan darba ražīgums samazinājās.
  - Ieņēmumi palielinājās, bet darba ražīgums samazinājās.
  - Ieņēmumi samazinājās, bet darba ražīgums palielinājās.
  - Gan ieņēmumi, gan darba ražīgums palielinājās.
20. Kāda konkurence piena tirgū ir mazpilsētas vienīgajā veikalā, kurā ir nopērkami pārtikas produkti, tajā skaitā plašs piena sortiments par dažādām cenām?
- Monopols.
  - Monopolistiskā konkurence.
  - Oligopols.
  - Pilnīga konkurence.
21. Ja valsts nosaka minimālo algu, kas ir augstāka par darba tirgus līdzsvara darba samaksu, tad:
- darba tirgū veidojas darba deficīts;
  - palielināsies darba pieprasījums;
  - darba tirgū veidosies darba pārpalikums;
  - samazināsies darba piedāvājums.
22. Zemes piedāvājums ir:
- Neelastīgs,
  - elastīgs,
  - absolūti elastīgs,
  - elastīgāks par zemes pieprasījumu.